

15 ta' Ottubru, 1959

Imħallief:—

Onor. Dr. A. Magri, B.Litt., LL.D.

Carmela sive Carrie Zammit

versus

Carmelo Zammit et.

**Azzjoni Rivendikatorja — Kontra n'n ghandha tigi
esperita — Konsorzju — Komunjoni Familjari Taċita.**

L-azzjoni rivendikatorja, bhala dik li ghandha bhala skop ir-restituzzjoni tal-haġa mill-possessur l'li-proprjetarju, ghandha tigi esperita kontra min ikun fippossjedi l-haġa kontroversa; u kwindi mhix meħtieġa l-preżenza fil-kawża ta' persuni li ma firriżultax li ghandhom fu-pussess tagħhom l-oġġett kontrovers, u l-gudizzju huwa integru anki mingħajr il-preżenza tagħhom.

Lanqas jiswa b'ez firrendi mhux integru l-gudizzju l-fatt illi daww il-persuni l-oħrajn huma komproprietarji mar-rivendikant tal-oġġett reklamati; għax kull wieħed mill-komproprietarji għandu dritt jeżerċita l-azzjoni rivendikatorja, saħansitra jekk il-kwota tiegħu tkun incerta; u fista' jeżerċitaha mingħajr il-kunsens tal-komproprietarji l-oħra, u saħansitra kontra l-volontà tagħhom.

Konsegwentement, hiġa wkoll inaċċettabbli l-eċċezzjoni illi bejn ir-rivendikant u persuni oħra li mħumiez fil-kawża teżisti komunjoni familjari taċita. apparti jekk l-eżistenza ta' din il-komunjoni tkunx giet pruvata jew le.

Il-Qorti:— Rat l-att taċ-ċitazzjoni li bih l-attriċi, premissi d-dikjarazzjonijiet opportuni u mogħtija l-provvedimenti neċessarji, peress li fi-20 ta' Ottubru 1956 l-attriċi, li hija magġjorenni u bint il-konvenuti, harġet mid-dar tal-imsemmija ġenituri tagħha, għaliex għet minnhom imswata u mkeċċija, u tinsab rikoverata għand il-familja tal-għarus tagħha; peress li meta telqet mid-dar tal-ġenituri, għax imkeċċija, ma setgħetx tiegħu magħha l-oġġetti u l-flus tagħha proprji, u l-konvenuti, waqt li fuq talba tagħha kkunsinnawha parti minn dawn l-oġġetti, irrifjutaw li jikkunsinnawha l-flus u l-oġġetti infraskritti, non ostante interpellazzjonijiet bonarji lilhom magħmula; talbet li l-konvenuti, jew min minnhom, (1) jiġu kundannati jirrestitwixxu lil-l-attriċi, fi żmien qasir u perentorju li jiġi lilhom fissat minn dil-Qorti, (a) makna biex tagħmel l-aċċetti, (b) tliet imkatar (c) ċintill; (2) fil-każ li ma jikkonsenjawx l-oġġetti fiż-żmien hekk lilhom prefiss, il-konvenuti jiġu kundannati jhallsu l-valur tagħhom, ċjoè dawk taħt l-ittra (a) u (b) fl-ammont li jiġi fissat (3) il-konvenuti, jew min minnhom, jirrestitwixxu lill-attriċi £8. 15. 0, bilanċ li baqa' f'idejn il-konvenuta Ersilja Zammit wara li nxtraw l-oġġetti tad-deheb fuq imsemmija Bl-imghax minn notifika ta' dan l-att, u bl-ispejjeż. B'rizerva tad-dritt tal-attriċi li titlob id-dota liha mwegħda meta jasal il-waqt;

Omissis;

Illi, fl-ewwel lok, il-konvenuti ssottomettew illi l-ġudizzju mhux integru, fin-nuqqas ta' waħda mill-interessati, jiġifieri Mary Zammit. Hawn ta' min josserva li l-azzjoni esperita mill-attriċi hija l-azzjoni rivendikatorja, li għandha bħala skop ir-restituzzjoni tal-ħaġa mill-possessur lill-proprjetarju u għalhekk din l-azzjoni għandha tiġi eżerċitata kontra min ikun "jippossjedi" l-ħaġa kontroversa. Issa, ma jirriżultax eżawrjementement illi l-oġġetti kontroversi jinsabu fil-pussess ta' Mary Zammit, u kwindi l-preżenza tagħha fil-kawża ma tidherx meħtieġa;

Lanqas jiswa illi, kif jippretendu l-konvenuti, din Mary Zammit hija komproprjetarja mal-attriċi ta' dawk l-oġġet-

ti, għaliex huwa magħruf illi fl-istat tal-komunjoni (jekk teżisti) il-kondomini għandhom fuq il-ħaġa "jus in toto et in qualibet parte", u dak id-dritt jolqot il-ħaġa kollha kemm hi u kull parti minnha, b'mod illi kull wiehed mill-komproprjetarji jista' jingħad li għandu l-proprjeta' fil-ħaġa kollha u f'kull parti minnha. In bazi għal dan il-prinċipju, kull wiehed mill-komproprjetarji għandu d-dritt li jeżerċita l-azzjoni rivendikatorja, saħansitra jekk il-kwota tiegħu tkun incerta (Pacifici Mazzoni, Beni §104); u jista' jeżerċitaha mingħajr il-konkors tal-komproprjetarji l-oħra, u saħansitra kontra l-volontà tagħhom (Fadda. Giurisp. Cod. Civ. Italiano, art. 439, §§197, 198, 199, 202 u 203). A propożitu josserva r-Ricci:— "Perchè la cosa comune alienata ad un terzo, o per altro titolo qualsiasi da lui ritenuta, rientri nel patrimonio della comunione, non si esige che tutti i comproprietari proponano la relativa azione in giudizio contro il terzo possessore, ma può uno solo dei partecipanti rivendicare la cosa nell'interesse di tutti i comproprietari. Ciascun partecipante, infatti, giusta il disposto dell'art. 675 (korrispondenti għall-art. 528 tal-Kodiċi Malti) ha il diritto di servirsi delle cose comuni, e tale diritto non è già limitato alla parte della cosa o delle cose corrispondente alla quota che appartiene al condomino nella comunione, ma si estende a tutto ciò che fa parte della comunanza; poichè se le quote dei partecipanti, intellettualmente considerate, sono separate e distinte, si trovano però materialmente confuse; onde questa confusione materiale impedisce che i diritti di ciascun condomino si limitino ad una parte della cosa o cose comuni e fa sì che essi si estendano su tutto ciò che è comune. Orbene, se ciascun comunista ha il diritto di servirsi, non di una parte, ma di tutta la cosa comune, è necessità logica il ritenere che possa ciascuno di essi rivendicare la cosa detenuta dal terzo" (Diritto Civile, Vol. V, §12);

F'dan is-sens tidher ukoll il-gurisprudenza tagħna (v. "Darmanin vs. Curmi", deċiża mill-Qorti ta' Għawdex fis-6 ta' Awissu 1889, riportata fil-Kumment tal-Kodiċi Civili tal-Imħallef Giuseppe Cremona, pag. 108);

Illu l-attriċi, fiċ-ċitazzjoni, tippretendi li hija unika

proprietarja tal-oġġetti mitluba; jekk mbgħad mill-provi kellu jirrizulta li hija biss komproprietarja, b'dan ma titlifx id-dritt li tirrivendika dawk l-oġġetti, salvi talvolta d-drittijiet tal-komproprietarji l-oħra, li jibqgħu impregudikati, speċjalment in riferenza għat-tieni talba;

III, konsegwentement, il-preġudizzjali opposta mill-konvenuti mhix sostenibbli, u qegħda tiġi respinta, bl-ispejjeż kontra tagħhom;

Illu ugwalment insostenibbli hija l-eċċezzjoni tagħhom, jli oġġetti it-talba attriċi għar-rivendika tal-imqass tal-pizzi, tal-makna tal-aċċetti, tal-oġġetti taht l-ittri (a) u (b), u tas-sett tad-djamanti u flus indikati fl-ittra (c) tal-ewwel talba, bażata din l-eċċezzjoni fuq li l-attriċi ma ppruvatx illi huma proprietarji esklużiva tagħha; infatti, kif ġa nġad, ir-rivendikatorja tista' tiġi esperita anki minn min jippos-sjedi "in comune" ma' hadd ieħor;

Illu għall-istess raġuni, mhix aċċettabbli l-eċċezzjoni tal-konvenuti, illi oġġetti bejn l-attriċi, ommha u oħtha Mary (fol. 70), kif ukoll ma' missierha (fol. 73), kien hemm soċjetà familjari taċita; apparti mbgħad illi, fil-fehma tal-Qorti, din is-soċjetà ma gietx adegwatament pruvata;

Illu konsegwentement, anki dawn iż-żewġ eċċezzjonijiet qegħdin jiġu respinti, bl-ispejjeż kontra l-konvenuti;

Illu, fil-meritu.....;

Omissis;

Għal dawn il-motivi;

Prevjja konferma tal-konkluzjonijiet peritali kif fuq modifikati;

Tastjani milli tiegħu konjizzjoni tal-ewwel talba in kwantu għall-oġġetti speċifikati fl-ittra (b) u dawk fl-ittra (a), barra l-makna tal-aċċetti u l-imqass tal-pizzi, peress li l-konvenuti kkonsenjawhom lill-attriċi waqt il-kawża, u

ghalhekk din il-parti tad-domanda giet ċeduta; u għall-kumplament tilqa' l-ewwel talba, billi tikkundanna lill-konvenuti jikkonsinnaw lill-attriċi l-makna u l-imqass fuq imsemmijin indikati fi-ittra (a) u l-oġġetti speċifikati fi-ittra (ċ); u dan fi żmien tmien tjiem mil-lum, bl-ispejjeż għall-konvenuti;

Tilqa' t-tielet talba limitatament għas-somma ta' £8, bl-ispejjeż skond ir-rebħ u t-telf;

U tidifferixxi l-kawża għall-udjenza tas-16 ta' Novembru 1959, għal kull eventwali provvedimenti dwar it-tieni ta'ba.
